

Forms of organization of distance learning and their specific features

Mohinur SAIDOVA¹

Bukhara State University

ARTICLE INFO

Article history:

Received December 2021

Received in revised form

15 December 2022

Accepted 20 January 2022

Available online

25 February 2022

Keywords:

lecture,
practical training,
webinar,
distance learning,
base concepts,
tutor, microphone,
Technical Supply.

ABSTRACT

In this article, the meaning, forms and types of distance learning are presented. The content, advantages and disadvantages of lectures, practical classes are considered. The perspective of learning in the traditional and distance learning process is analyzed. A preliminary assessment of the effectiveness of the use of distance learning in the educational process is given.

2181-1415/© 2022 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss1-pp141-150>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Masofaviy o'qitishni tashkil etish shakllari va ularning o'ziga xos xususiyatlari

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

ma'ruza,
amaliy mashg'ulot,
vebinar,
masofaviy ta'lim,
tayanch tushunchalar,
tyutor, mikrafon,
texnik ta'minot.

Ushbu maqolada masofaviy ta'limning ahamiyati, shakllari va turlari berilgan. Maqolada ma'ruza, amaliy mashg'ulot, ularning an'anaviy va masofaviy ta'lim jarayonida o'qitish mazmuni, yutuq va kamchiliklari yoritilgan. Ta'lim jarayonida masofaviy ta'limni qo'llash samaradorligi berilgan.

¹ Associate professor of the department "Theory and methodology of primary education" of the Pedagogical Institute of Bukhara State University, (PhD). Bukhara, Uzbekistan.

Формы организации дистанционного обучения и их специфика

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

лекция,
практикум,
вебинар,
дистанционное обучение,
базовые концепции,
тьютор,
микрофон,
техническое обеспечение.

В данной статье, представлено значение, формы и виды дистанционного обучения. Рассмотрено, содержание, достоинства и недостатки лекций, практических занятий. Проанализирована перспектива обучения в традиционном и дистанционном процессе обучения. Дана предварительная оценка эффективности, применения дистанционного обучения в образовательном процессе.

Ta'lim jarayonining maqsadi, vazifalari va mazmuni davrlar o'tishi bilan kengayib borishi natijasida uning shakl va usullari ham takomillashib bormoqda. Hozirgi davrda jamiyat hayotining barcha jabhalariga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi o'qitish shakllariga ham o'zgarishlar kiritishga ta'sir qilmoqda.

Bugungi kunda uzluksiz ta'lim tizimi o'qitish texnologiyalarini tubdan qayta ko'rib chiqishni taqozo etmoqda. Shu kunga qadar davom etib kelayotgan Yan Amos Komenskiy tomonidan taklif etilgan sinf-dars shakli o'z kuchini yo'qotib borayotganligi sezilmoqda. Chunki sinf-dars shaklining o'quv jarayoni qat'iy o'rnatilgan dars jadval, nazorat, davomat asosida olib borilishi, bu o'qitishni individuallashtirish, ijodiy potensialni kuchaytirish, ta'lim oluvchilarning shaxsiy qiziqish va individual xususiyatlarini amalga oshirishga o'z qo'shgan hissasini ko'rsatadi.

O'qitishning an'anaviy shakli bo'lgan sinf-dars tizimida o'qitish jarayonida ma'ruza, seminar, laboratoriya ishlari, amaliy mashg'ulotlar, masalalar yechish, namoyish tajribalar o'tkazish, nazorat ishi, malaka ishi, nazorat testi, konsultatsiya va mustaqil ishlar kabi o'qitishning keng tarqalgan shakllari ishlab chiqilgan. Ularning barchasi masofaviy o'qitish tizimida ham o'z o'rniga ega.

Masofaviy o'qitish tajribasi bugungi kunda ta'lim jarayonining eng optimal shakl, metod, vositalarini tizimlashtirishga imkoniyat yaratadi. Masofaviy o'qitish shakllari A.A. Andreyev, Ye.S. Polat, I.M. Ibragimov, V.A. Kuklev, A.L. Safonova, M.I. Solodkova, V.P. Tixomirov va boshqalarning ishlarida yoritilgan.

Konseptual g'oyalar masofaviy o'qitish kurslarini zamonaviy talablar asosida tashkil etishda ma'lum bir tashkiliy-pedagogik, didaktik, texnologik va boshqa qoidalarga asoslanish kerakligini bildiradi va bu masofaviy o'qitish jarayonini tashkil etishda sifat va samaradorlikka erishishga xizmat qiladigan g'oyalar hisoblanadi.

Masofadan o'qitish kurslarini zamonaviy talablar asosida tashkil etish uchun qanday konseptual pedagogik qoidalar mavjudligini ko'rib chiqish mumkin.

1. O'quv jarayonining markazida ta'lim oluvchining mustaqil bilim olish faoliyati turadi (o'rgatish, o'qitish emas). Hozirgi kunda axborotlashgan jamiyatda ta'lim berish, mustaqil bilim olish va ularni amaliyotda qo'llash odamlarning hayoti davomida zaruriyatga aylandi.

2. Masofadan o'qitish ta'lim oluvchilarga istalgan joyda va vaqtda bilimni olish imkonini beradigan moslashuvchan ta'lim tizimi hisoblanadi. Bunda ta'lim oluvchi nafaqat ma'lum bir ko'zlangan bilimlarni o'zlashtiradi, balki mustaqil bilim olishga, ma'lumot bilan ishlashga o'rganadi, kelajakda amaliyotda qo'llash mumkin bo'lgan amaliy usullarni o'zlashtiradi hamda bu borada yetarli darajada turli jihatdan kompetentlik darajasi oshadi.

3. Mustaqil ravishda bilimlarni egallash nafaol bo'lmashligi kerak, aksincha, bilim faoliyati faqat bilimlarni o'zlashtirish bilan cheklanib qolmasligi, balki atrofdagi mavjud turli muammolarini hal qilish uchun ularni qo'llashni ta'minlashi kerak. Bunday mashg'ulotlar davomida ta'lim oluvchilar, avvalo, bilimlarni qanday egallashni va amalda qo'llashni o'rganishlari zarur bo'lgan o'quv vositalari va ma'lumot manbalarini izlashlari va topishlari hamda ushbu ma'lumotlar bilan ishlash imkoniyatiga ega bo'lishlari kerak.

4. Tarmoqda ta'lim oluvchilarning mustaqil (individual yoki guruh) faoliyatini tashkil etish kamida kunlik o'qish, har bir ta'lim oluvchining ichki xususiyatlarini ochishni rag'batlantiradigan va, shu bilan birga, shaxsning ijtimoiy fazilatlarini shakllantirishga yordam beradigan eng yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Avvalo, loyiha uslubidan keng foydalanish, hamkorlikda o'qitish, tadqiqot, muammoli usullar, ko'p bosqichli o'qitish, modulli o'qitish va boshqalardan foydalanish zarur.

5. Masofaviy o'qitish o'ziga xos xususiyatiga ko'ra, bir vaqtning o'zida nafaqat tyutor bilan, balki boshqa ishtirokchilar bilan ham aloqa, turli xil bilim va ijodiy faoliyat jarayonida hamkorlik qilish imkoniyatini istisno etmasligi kerak. Ijtimoiylashtirish muammolari masofaviy o'qitish uchun juda dolzarbdir.

6. Masofadan turib o'qitish u yoki bu differentsiatsiyani nazarda tutadi, chunki u dastlab ta'lim xizmatlariga qaratilgan. Binobarin, ko'p darajali o'qitish texnologiyalari yoki didaktikada ma'lum bo'lgan, ishlatilgan axborot texnologiyalari vositalarida mavjud bo'lgan differentsiallashtirish boshqa usullari juda zarurdir.

Masofadan o'qitish kurslari ta'lim oluvchilarning faoliyatini batafsil rejalashtirishni, ularni tashkil etishni, mashg'ulotning maqsad va vazifalarini aniq bayon qilishni, zarur o'quv materiallarini yetkazib berishni o'z ichiga oladi.

Masofaviy o'qitish jarayonida o'qitish shakllari sifatida elektron ma'ruza, videokonferensiya, vebinar shaklidagi seminar mashg'ulotlari, axborot texnologiyalari (elektron pochta, telefon va boshqa) yordamida amalga oshiriladigan maslahatlar, virtual modellashtirilgan muhitda o'tkaziladigan amaliy mashg'ulotlar, mustaqil ishlash kabi mashg'ulot turlaridan, test sinovi, turli loyihalar himoyasi va boshqalardan foydalaniladi.

Yuqorida qayd etilgan o'qitish shakllarini masofaviy o'qitishda foydalanishning ayrim xususiyatlarini ko'rib chiqamiz.

Ma'ruza ta'lim oluvchilarni nazariy tayyorlashga qaratilgan o'quv mashg'ulotlarining asosiy shakli hisoblanadi. Masofaviy o'qitishda ma'ruzaga bo'lgan umumiy, ya'ni ilmiylik, shakl va mazmun birligi, o'quv mashg'ulotining boshqa turlari bilan aloqasi kabi talablar saqlanib qoladi.

Ma'ruzalarning maqsadi – fan bo'yicha ilmiy bilimlarning tizimli asosini berish, ma'lum bir fan sohasidagi muammolarni, holati va taraqqiyot istiqbollarini ochib berish, eng murakkab va muhim masalalarga e'tibor qaratishdir.

Masofaviy o'qitish tizimida ma'ruzalar o'tkazishga turli xil yondashuvlar mavjud. Ulardan ma'quli "elektron ma'ruza". Elektron ma'ruza o'z ichiga ma'ruza matnlaridan tashqari, yana qo'shimcha materiallar – ilmiy maqolalar, o'quv qo'llanmalar, laboratoriya ishlari, namoyish tajribalar, masalalar yechishni tashkil etish bo'yicha metodik tavsiyalar va boshqa o'quv materiallarini oladi. Elektron ma'ruza ta'lim oluvchini o'ylashga, fikrlashga, tahlil qilishga, matnning tushunarsiz yoki murakkab joylariga ko'p marta takroran murojaat qilishga imkoniyat yaratadi.

Masofaviy va an'anaviy o'qitish shakllarida ma'ruzaning farqlarni tahlil qilish hamda shu har ikki o'qitish shakllarining afzal va kamchilik jihatlarini ilmiy asoslash orqali ushbu shakllardan tegishli o'rinlarda foydalanish samaradorligini oshirish imkoniyatlarini aniqlash mumkin ekanligi ko'rinib turibdi.

Shundan kelib chiqqan holda, an'anaviy va masofaviy o'qitish shakllari orasidagi farqlarni ayrim mashg'ulot turlari misolida ko'rib chiqamiz. Jumladan, ushbu shakllar orasidagi farqlarni ma'ruza mashg'uloti misolida quyidagi jadval ko'rinishida ifodalash mumkin (1-jadval).

1-jadval

Masofaviy va an'anaviy o'qitish jarayonida ma'ruzaning amalga oshirilishining qiyosiy tahlili

T/r	 An'anaviy o'qitish	 Masofaviy o'qitish
1.	<i>Ta'lim jarayonida ma'ruzalar aniq vaqt asosida va tanlangan joyda o'tkaziladi.</i>	<i>Ma'ruzada vaqt va joy oldindan belgilab olinmaydi. Tinglovchi o'ziga qulay joy va makonda ta'lim olishi mumkin.</i>
2.	<i>Ma'ruza bilan faqat bir marta tanishiladi. Mazmun qisqa yozib olinadi.</i>	<i>Ma'ruzani bir necha bor tinglash va kerakli joylarni qayd etib borish mumkin.</i>
4.	<i>Tayanch tushunchalar va lug'atlar og'zaki yetkaziladi.</i>	<i>Atamalar glossary ko'rinishda tinchlovchiga yetkaziladi va internet bazadan uning bir necha mazmunini o'qish mumkin bo'ladi.</i>
5.	<i>O'quv materiali turli plakat, videoproyektor yoki televizorlar orqali tushuntiriladi.</i>	<i>Taqdim etilayotgan materiallar kompyuter texnologiyalarining turli usullaridan (video, audio, multimedia, gipermedia, virtual tizimlashtirigan jarayon) foydalaniladi.</i>
6.	<i>Tyutor orqali muloqot ishlash va jarayonni tashkil etish real aloqa orqali amalga oshadi.</i>	<i>Tyutor bilan jonli va motivatsion muloqot amalga oshiriladi.</i>
7.	<i>Berilayotgan ma'lumotlar yuzasidan chegaralangan ma'lumotlar beriladi.</i>	<i>Har qanday tushunchalar orqali inkorporativ ma'lumotlar olish imkoni bo'ladi.</i>
8.	<i>Laboratoriya xonalarida ba'zi jarayon va hodisalar ko'riladi.</i>	<i>An'anaviy ta'limda o'tkazish qiyin va imkoni bo'lmagan tajribalarni bajarish mumkin bo'ladi.</i>

Amaliy mashg'ulotlar nazariy bilimlarni tegishli usullarda amaliy ishlarni bajarish orqali o'zlashtirilgan bilimlarni mustahkamlash, chuqurlashtirish, kengaytirish uchun xizmat qiladi va, o'z navbatida, ta'lim jarayonining muhim komponentlaridan hisoblanadi. Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda masofaviy va an'anaviy o'qitishdagi shakllari orasida farqlar mavjud. An'anaviy o'qitishda maxsus asbob-uskunalar va jihozlar kerak bo'ladi, masofaviy o'qitishda esa zarur bo'lgan asbob-uskunalar va boshqa jihozlar kompyuterda dasturlash orqali modellashtiriladi hamda uni virtual modellashtirilgan muhitda o'tkazish mumkin.

Ayrim amaliy tajribalarga asoslanadigan eksperimental fanlarni o'qitishda nazariy bilimlarni tegishli namoyish tajribalar o'tkazish, laboratoriya ishlarini bajarish va masalalar yechish asosidagina puxta mustahkamlash mumkin. Shu sababli nazariy bilimlar berishni amaliyot bilan bog'langan holda amalga oshirish ta'lim oluvchilarning tegishli yo'nalish bo'yicha kompetentlilik darajasini oshirishga xizmat qiladi. Nazariya bilan amaliyotning o'zaro aloqasi ta'minlanganda induksiya metodi asosida jarayon va hodisalarning turli dalillari mazmunini tahlil qilib, umumiy xulosalar chiqarish, deduksiya metodi asosida umumiy xulosalar asosida ayrim mustaqil fikrlarga kelish kabi jarayonlar asosida o'rganish mumkin. Shuningdek, laboratoriya ishi maxsus virtual konstruktorlar, trenajorlardan foydalangan holda amalga oshiriladi. Shu bilan birga, vazifalarni to'g'ri shakllantirish, ta'lim oluvchilarga trenajorlar yoki konstruktor bilan to'g'ridan to'g'ri bog'lanish, ularni bajarish bo'yicha ko'rsatmalar berish, bajarilgan ish natijalarini qanday yetkazish kerakligi muhimdir.

Bunda oson va murakkab tajribalarni, shu bilan birga, an'anaviy o'qitishda o'tkazish qiyin yoki imkoni bo'lmagan tajribalarni ham masofaviy shaklda o'tkazish imkoni mavjud bo'ladi (2-jadval).

2-jadval

Masofaviy va an'anaviy o'qitish jarayonida amaliy mashg'ulotlarni amalga oshirilishining qiyosiy tahlili

T/r	An'anaviy o'qitish	Masofaviy o'qitish
1.	<i>Ta'lim jarayonida amaliy mashg'ulotlar aniq vaqt asosida va tanlangan joyda o'tkaziladi.</i>	<i>Amaliy mashg'ulotda vaqt va joy oldindan belgilab olinmaydi. Tinglovchi o'ziga qulay joy va makonda ta'lim olishi mumkin.</i>
2.	<i>Amaliy mashg'ulot jarayonini faqat o'sha vaqtda ko'rish imkoniyati bo'ladi.</i>	<i>Amaliy mashg'ulotda keltirilgan ma'lumotlarni yana qayta tinglash imkoniyat bo'ladi va kreativ yangiliklarni olib taqqoslash imkoniyati bo'ladi.</i>
3.	<i>Amaliy mashg'ulotlar uchun turli ko'rinishdagi asbob-uskunalar va jihozlar zarur.</i>	<i>Amaliy mashg'ulotlarni bajarishda turli jihozlar talab etilmaydi, istalgan asbobdan onlayn foydalanish imkoniyati mavjud.</i>
4.	<i>Bilim olishda jihozlardan foydalanish vaqti chegaralangan.</i>	<i>Bilim olishda jihozlardan foydalanish vaqti chegaralanmagan.</i>
5.	<i>Mavzu doirasida mustaqil ishlash imkoniyati chegaralangan.</i>	<i>Mavzu doirasida mustaqil ishlash imkoniyati chegaralanmagan.</i>

Vebinar – maxsus dasturiy ta'minotdan foydalangan holda internet orqali ta'lim oluvchilar bilan interfaol o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish shaklidir. Vebinar termini inglizcha "webinar" so'zidan olingan bo'lib, "tarmoq orqali seminar" ma'nosini bildiradi. Bunda tyutor va ta'lim oluvchi bir-biridan ma'lum bir uzoqlikda joylashgan holda internetga ulangan kompyuter orqali o'qitish, o'rganish bo'yicha birgalikda faoliyat yuritadi. Vebinarida ta'lim oluvchilar va tyutor turli xil davlat, shahar, tumanlarda joylashganligiga qaramay, nafaqat bir-birini ko'radi, eshitadi, balki bir-biri bilan savol-javob qilishi, yozma ravishda murojaat qilishi mumkin.

Tyutor vebinar orqali mashg'ulot o'tkazish vaqtida matnli hujjatlar, turli xil multimediali vositalar asosida taqdimot qilishi va uning virtual doskasiga seminar mavzusiga oid turli xil yozuvlar yozish va rasmlar chizib ko'rsata olishi, ya'ni an'anaviy shaklda elektron doskada ish yuritgandek faoliyat olib borishi mumkin.

Vebinarining paydo bo'lish tarixiga nazar tashlaydigan bo'lsak, 1980-yillar oxirida birinchi matnlarni yozish orqali ma'lumotlar almashish tizimlari yaratilgan (masalan, Internet Relay Chat). 1990-yillarda yanada takomillashtirilgan veb-chatlar, bir vaqtda ko'pchilik bilan matnli yozuvlar almashish dasturlari yaratilgan. Keyinchalik esa bu tajribalar asosida internet orqali amalga oshiriladigan turli xil video aloqa vositalari va vebinar (webinar) o'tkazish dasturlari ishlab chiqila boshladi.

"Webinar" terminli savdo belgisi AQShdagi bir nechta IT-kompaniyalari asoschisi Erik R. Korb (Eric R. Korb) tomonidan 1998-yili ro'yxatdan o'tkazilgan, lekin hozirgi kunda mazkur termin InterCall kompaniyasiga tegishli. Vebinarlarni tashkil etuvchi dasturiy ta'minot nafaqat tarmoq orqali seminarlar, balki ma'ruza o'tkazish imkonini ham beradi.

Vebinar ishtirokchilarining soni bir nechta odamdan bir nechta ming ishtirokchigacha bo'lishi mumkin. Ishtirokchilar soni dasturiy ta'minot imkoniyatlariga hamda vebinardan ro'yxatdan o'tish shartlariga ham bog'liqdir. Bugungi kunda o'tkazilgan vebinarlardan ishtirokchilarining soni eng ko'p bo'lgan onlayn biznes-seminarda ishtirokchilar soni 12 012 nafarni tashkil etgan. Ushbu ko'rsatkich jahon rekordi sifatida e'tirof etilgan va Guinness rekordlari kitobiga kiritilgan.

Vebinarni tashkil etish uchun quyidagi asosiy uchta bosqichga e'tibor qaratish lozim.

- 1) texnik ta'minot;
- 2) vebinarni o'tkazish uchun tayyorgarlik;
- 3) vebinarni o'tkazish.

Texnik ta'minot – vebinarni sifatli o'tkazish uchun tyutor va ta'lim oluvchilarda quyidagi texnik ta'minot bo'lishi zarur.

- 1) mikrofon;
- 2) naushnik;
- 3) veb-kamera;
- 4) kompyuter;
- 5) kamida 2 Mbit/sek tezlikka ega bo'lgan internet.

Vebinarni o'tkazish uchun tayyorgarlik. Vebinarni o'tkazish tyutordan yuqori darajadagi tayyorgarlikni, shuningdek, "pedagogik, psixologik, ergonomik va boshqa nuqtayi nazardan, puxta va obdon o'ylangan ishlanmalar ishlab chiqishni" talab etadi. Biz bu tayyorgarlikning asosi hisoblangan texnik va pedagogik tarkibni ajratamiz.

Vebinardan avvalgi texnik tayyorgarlik aloqa kanallarini, ovoz va video sifatining, dasturiy mahsulotning barcha asbob-uskunolari ishlashini tekshirishga qaratilgan. Texnik tayyorgarlikning vazifasi vebinar davomida o'rganish sifatining pasayishiga va ta'lim oluvchilarda xizmat ko'rsatishga bo'lgan salbiy munosabat shakllanishiga olib keluvchi muammolarga yo'l qo'ymaslik.

Vebinarining pedagogik tayyorgarligi. Uning maqsad va vazifalarini belgilashdan iborat. Bu ta'limning rejalashtirilgan natijalarining umumlashgan bayoni, ya'ni ta'lim oluvchi ta'lim yakunida egallashi kerak bo'lgan bilim, ko'nikma, malaka, operatsiya, ijtimoiy xulq-atvor usullari to'plami mazmunini ishlab chiqish; vebinarlarning dasturiy

ta'minoti yo'riqnomasidan foydalanish strategiyasini ishlab chiqish va ta'limni tashkil qilishning mazkur innovatsion shakliga xos bo'lgan psixologik-pedagogik xususiyatlarini inobatga olgan holda ularni bayon qilinayotgan masalalar mazmuniga kiritishni o'z ichiga oladi.

Vebinar o'tkazish metodikasi internet-muhitning o'ziga xosliklarini inobatga olgan holda, yuzma-yuz ma'ruzalar va seminarlar o'tkazish metodikasidan birmuncha farq qiladi.

- Sifatli vebinar o'tkazish uchun quyidagi kabi yuqori darajadagi talablar qo'yiladi:
- axborotni auditoriyaga sodda, mantiqiy, tushunarli tarzda yetkazish;
- vebinar olib boruvchining tashkilotchilik qobiliyatlari;
- interfaol muloqotni qo'llab-quvvatlash ko'nikmalari;
- axborotni maksimal darajada to'liq bayon qilish malakasi bilan bir vaqtda vebinar o'tkazishning yuqori sur'ati;
- auditoriya diqqatini jamlab turish mahorati.

Videokonferensiya. An'anaviy tashkil etiladigan konferensiya masofaviy o'qitishda videokonferensiya shaklida tashkil qilinishi va o'tkazilishi mumkin. Ushbu shakl sizga vositachilik aloqalarini jonli, to'g'ridan to'g'ri yaqinlashtirishga imkon beradi va shu bilan tyutor va ta'lim oluvchilar o'rtasidagi o'zaro ta'sirning samaradorligini oshiradi. Bir nechta nuqtani ulab o'tkazilgan videokonferensiyalar uchun maxsus platformalardan foydalaniladi.

Videokonferens-aloqa dasturlari turli shaharlarda, turli qit'alarda joylashgan yoki bo'sh joy va vaqt bilan ajratilgan ishtirokchilarga bir-birlarini ko'rish va eshitish, shaxsiy uchrashuvning samarasini to'liq va samarali yaratishga imkon beradi. Videokonferensiyani tayyorlash va tashkil etish uning maqsadi, ta'lim oluvchilariga bog'liq.

Ushbu shakl nafaqat masofaviy o'qitishda, balki uchrashuvlar, ilmiy va amaliy seminarlar va konferensiyalar, davra suhbatlari va boshqalarda ham qo'llanilishi mumkin. Ushbu shaklni muvaffaqiyatli amalga oshirish shartlaridan biri yaxshi texnik ta'minot va internetga ishonchli ulanishdir. Bundan tashqari, videokonferensiya dasturi, uchrashuv formatini o'ylab ko'rish muhimdir.

Ayniqsa, talabalarga masofaviy ta'lim mazmuni, shakllari haqida yetarli ma'lumot berish uchun qator topshiriqlarni ishlab chiqish maqsadga muvofiq sanaladi.

1-topshiriq. An'anaviy va masofaviy ta'limda kreativ fikrlashga o'rgatishning umumiy mohiyati va ahamiyatli tomonlarini yoritish. Bundan tashqari, kreativ fikrlashga o'rgatishda formativ baholashning qanday usullaridan foydalanish maqsadga muvofiqligini fikrlab yoritish.

An'anaviy ta'lim

Masofaviy ta'lim

Amaliy mashg'ulotlar jarayonida kreativ imkoniyat

Formativ baholash imkoniyatlari:

Amaliy mashg'ulotlar jarayonida kreativ imkoniyat

Formativ baholash imkoniyatlari:

2-topshiriq. An'anaviy va masofaviy ta'limda **Web-seminarlarning ilmiy va amaliy ishlarda qiyosiy tahlili, ularning mohiyati va ahamiyatli tomonlarini** yoriting.

An'anaviy ta'lim

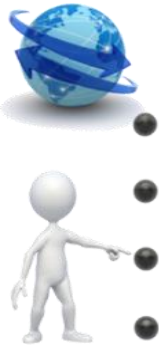

Masofaviy ta'lim

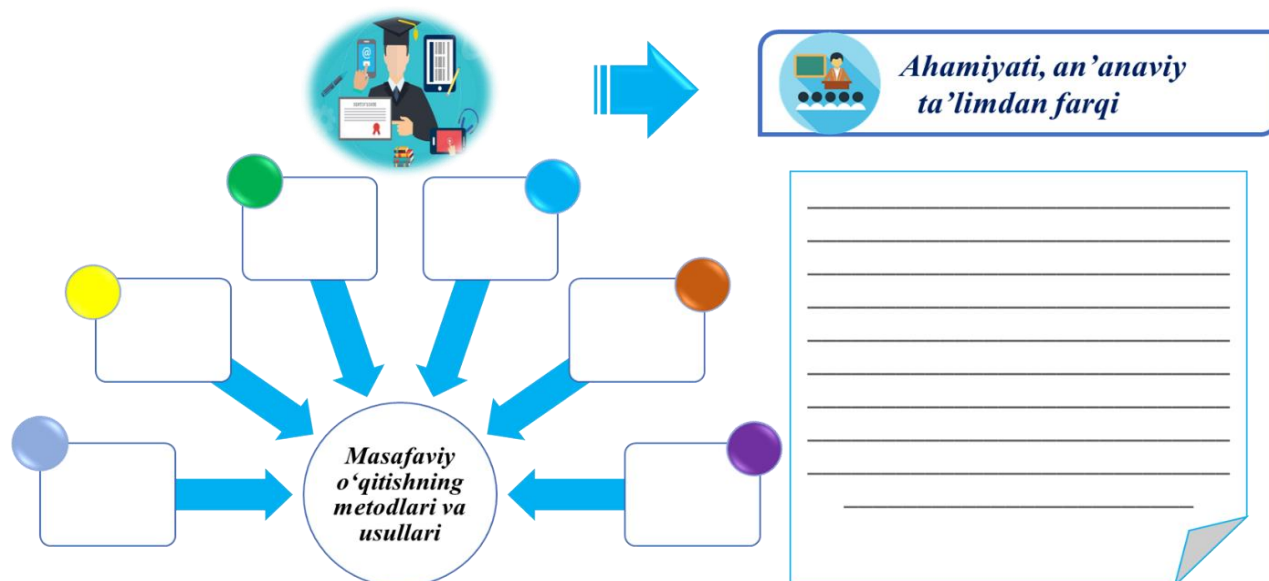
Web-seminarlarning ilmiy va amaliy ishlarda qiyosiy tahlili

Web-seminarlarning ilmiy va amaliy ishlarda qiyosiy tahlili

3-topshiriq. Masofaviy o'qitish metodlari va usullarini yoriting. An'anaviy o'qitish metodlari bilan solishtiring, masofaviy o'qitishning ahamiyatli tomonlarini misollar orqali yoriting.

4-topshiriq. Masofaviy o'qitish shakllarining mohiyati va afzalliklarini izohlang. Har bir o'qitish shakliga mos o'zingiz innovatsion fikr yoki kreativ mulohaza yuriting.

t/r	Masofaviy o'qitish shakli	Mohiyati	Afzalliklari	Kreativ g'oyalar
1.	 Moodle o'qitish			
2.	 KREDIT TIZIMI HEMISda o'qitish			
3.	 Uniworkda ta'lim			
4.	 Televizion o'qitish			

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, kelgusida o'qitishning masofaviy shaklidan foydalanish kundan kunga dolzarblashib boradi va u o'zining afzallik jihatlari bilan an'anaviy o'qitishdan sezilarli darajada farqlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Azizzodjaeva N.N. O'quv jarayonining samaradorligini oshirishda pedagogik texnologiyalar. – T.: 2007. – B. 14–23.
2. Alimov R.X., Xayitmatov O'T., Xakimov A.F., Yulchieva G.T., Azamatov O.X., Otajonov U.A. Axborot tizimlari. – T.: 2013. – B. 38–50.
3. Aduqodirov A.A. Masofali o'qitish modellari va ularning sinflari. // J. Fizika, matematika va informatika. – Toshkent, – 2004. – №5. – B. 50–56.

4. Saidova M.J. Ta'limda multimedia texnologiyalaridan foydalanish. Darslik. Buxoro. 2021. – B. 304.
5. Стародубцев В.А. Компьютерные и мультимедийные технологии в естественнонаучном образовании: Монография. – Томск: Делтаплан, 2002. – С. 224.
6. Saidova M. Educate students by solving textual problems // European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol. – 2019. – T. 7. – №. 12.
7. Saidova M.J. Methods and Importance of Using Innovative Technologies in Learning Concenter “Decimal” at Teaching Process of Math in Primary Schools // www.auris-verlag.de. – 2017.
8. Saidova Mohinur Jonpulatovna, Ibrahimova Mohichehra Furkat Qizi. An integrated approach to the use of pedagogical technologies in primary school mathematics// Middle European Scientific Bulletin. Volume 8, January 2021, 174
9. Saidova Mohinur Jonpulatovna, Ibrahimova Mohichehra Furkat Qizi. Improve Pupils' Knowledge and Personal Qualities Through Educational Tools in Elementary Mathematics Classes. Middle European Scientific Bulletin Volume 8, January 2021, 173
10. Gaybullaevna D.N., Jonpulatovna S.M. Innovative approach to education is a factor for developing new knowledge, competence and personal qualities // Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). – 2021. – T. 10. – №. 1. – С. 148–153.
11. Dilova N.G., Saidova M.J. Formative assessment of students' knowledge as an innovative approach to education // The American Journal of Social Science and Education Innovations. – 2020. – T. 2. – №. 12. – С. 190–196.